

RIKSDAGENS SVAR 88/2001 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om Folkpensionsanstalten och om ändring av folkpensionslagen och sjukförsäkringslagen

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lagar om Folkpensionsanstalten och om ändring av folkpensionslagen och sjukförsäkringslagen (RP 10/2001 rd).

Beredning i utskott

Social- och hälsovårdsutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (ShUB 20/2001 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om Folkpensionsanstalten

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Ställning

Folkpensionsanstalten är en självständig of-fentligrättslig inrättning, vars förvaltning och verksamhet övervakas av fullmäktige som väljs av riksdagen.

2 §

Uppgifter

Om Folkpensionsanstaltens uppgifter som gäller social trygghet bestäms i de olika lagarna om förmånerna.

Folkpensionsanstalten kan enligt avtal också handha annan verkställighet som hänför sig till social trygghet samt tillhandahålla andra tjänster.

Folkpensionsanstalten skall dessutom

- 1) informera om förmånerna och om sin service,
- 2) bedriva forskning som tjänar utvecklandet av förmånssystemen och den egna verksamheten,
- 3) utarbeta statistik, beräkningar och prognoser, samt
- 4) ge förslag till utvecklande av lagstiftningen angående sitt verksamhetsområde.

2 kap.

Förvaltning

3 §

Förvaltningsorgan

Folkpensionsanstaltens förvaltningsorgan är fullmäktige och styrelsen.

4 §

Fullmäktige

Riksdagen väljer tolv fullmäktige och för var och en av dem en suppleant samt antar en instruktion för fullmäktige.

Fullmäktige tillsätts under valperiodens första riksmöte för hela valperioden.

5 §

Fullmäktiges uppgifter

Fullmäktige skall

- 1) övervaka Folkpensionsanstaltens förvaltning och verksamhet med beaktande bland annat av kvaliteten på anstaltens tjänster och tillgången till dem,
- 2) förordna styrelseledamöterna och fastställa deras arvode,
- 3) fastställa anstaltens arbetsordning, i vilken meddelas närmare bestämmelser om förvaltningen och om behandlingen av ärenden,
- 4) utse ett behövligt antal revisorer och revisorssuppleanter, av vilka minst två revisorer och revisorssuppleanter skall vara av Centralhan-

delskammaren godkända revisorer eller revisorer som har avlagt examen för revisorer inom den offentliga förvaltningen och ekonomin, samt fastställa en instruktion för dem,

5) på framställning av styrelsen fastställa grunderna för anstaltens bokslut,

6) fastställa anstaltens bokslut och besluta om beviljande av ansvarsfrihet för styrelsen, samt

7) årligen avge en berättelse över sin verksamhet till riksdagen.

6 §

Styrelsen

Styrelsen har högst tio ledamöter, av vilka fullmäktige förordnar högst åtta ledamöter. Till styrelsen hör också Folkpensionsanstaltens generaldirektör och den direktör som förordnats till generaldirektörens ställföreträdare. Styrelsens mandatperiod är tre år. Om en styrelseledamots uppgift blir vakant innan mandatperioden gått ut, skall en ny ledamot förordnas för den återstående mandatperioden. Fullmäktige förordnar ordförande och vice ordförande för styrelsen.

När styrelseledamöterna förordnas skall sakkunskap i systemen för social trygghet, ledning, förvaltning samt i ekonomi och placeringsverksamhet beaktas. Av styrelseledamöterna är en representant för social- och hälsovårdsministeriet, en för arbetsgivarnas centralorganisationer, en för löntagarnas centralorganisationer och en för jord- och skogsbruksproducenternas centralorganisationer.

En representant för Folkpensionsanstaltens personal har rätt att närvara och yttra sig vid styrelsens möten.

En styrelseledamot är skyldig att ersätta skada som han eller hon genom att handla i strid med lag eller andra bestämmelser eller annars uppsåtligen eller av oaktsamhet har förorsakat Folkpensionsanstalten. Om skadan är en följd av flera styrelseledamöters förfarande, ansvarar de solidariskt för ersättandet av skadan.

Fullmäktige kan skilja en annan styrelseledamot än generaldirektören eller den direktör som förordnats till ställföreträdare för generaldirek-

tören från sitt uppdrag under mandatperioden, om han eller hon inte längre uppfyller de krav uppdraget ställer eller har gjort sig skyldig till en allvarlig förseelse.

7 §

Styrelsens uppgifter

Styrelsen leder och utvecklar Folkpensionsanstaltens verksamhet. Styrelsen skall utöver annat

- 1) årligen fastställa en verksamhets- och ekonomiplan för anstalten,
- 2) årligen upprätta verksamhetsberättelse och bokslut för anstalten,
- 3) utarbeta anstaltens arbetsordning,
- 4) besluta om allmänna principer för placeringen av anstaltens medel,
- 5) besluta om köp och försäljning av fast egendom,
- 6) besluta om arbetsfördelningen mellan generaldirektören och direktörerna,
- 7) anställa de ledande tjänstemännen i arbetsavtalsförhållande,
- 8) fastställa generaldirektörens och de övriga direktörernas löneförmåner, pensionsförmåner och andra förmåner,
- 9) fastställa grunderna för tjänstemännens löner, arbetstid, semester och resekostnadsersättningar samt tjänstemännens pensions- och familjepensionsstadgor, samt
- 10) avgöra andra frågor av principiell natur eller annars viktiga ärenden.

Styrelsen kan överföra behörighet på generaldirektören, direktörerna samt tjänstemännen.

8 §

Beslutsfattande i styrelsen

Styrelsen är beslutför när styrelsens ordförande eller vice ordförande och minst hälften av de övriga ledamöterna är närvarande.

Som beslut gäller den mening som majoriteten omfattar. När rösterna fördelas jämnt avgör ordförandens mening.

9 §

Generaldirektören och direktörerna

Folkpensionsanstalten har en generaldirektör och högst fem direktörer, vilka republikens president utnämner på framställning av fullmäktige. Republikens president förordnar en av direktörerna till ställföreträdare för generaldirektören.

Om generaldirektörens och direktörernas behörighetsvillkor bestäms genom förordning av statsrådet. Statsrådet kan av särskilda skäl bevilja dispens från de behörighetsvillkor som anges genom förordning.

10 §

Central-, regional- och lokalförvaltning

Folkpensionsanstaltens centralförvaltning kan vara indelad i avdelningar och andra verksamhetsenheter.

Folkpensionsanstalten har försäkringskretsar, i vilka den har en kretscentral. Försäkringskretsarna bestäms av Folkpensionsanstalten.

Folkpensionsanstaltens lokalförvaltning består av försäkringsdistrikt. Försäkringsdistriktet bestäms av Folkpensionsanstalten sedan den hört kommunstyrelserna i fråga. I varje försäkringsdistrikt har Folkpensionsanstalten en eller flera byråer. Anstalten kan dessutom ha andra enheter inom lokalförvaltningen.

11 §

Generaldirektörens, direktörernas och tjänstemännens ställning

I fråga om generaldirektörens och direktörernas anställningsförhållande till Folkpensionsanstalten iakttas i tillämpliga delar vad som i stats-tjänstemannalagen (750/1994) föreskrivs om ansvaret, uppsägningsgrunderna och anställningsvillkoren för de högsta statstjänstemännen.

I fråga om anstaltens tjänstemäns anställningsförhållande till Folkpensionsanstalten tillämpas arbetsavtalslagen (55/2001). Om anställningsvillkoren avtalas genom ett kollektivavtal

mellan Folkpensionsanstalten och de föreningar som representerar tjänstemännen.

3 kap.

Delegationer

12 §

Delegationen för Folkpensionsanstalten

Folkpensionsanstalten har en delegation för Folkpensionsanstalten, som har till uppgift att främja och utveckla samarbetet mellan de myndigheter och samfund som deltar i verkställigheten när det gäller social trygghet samt beaktandet av servicetagarnas synvinkel. Folkpensionsanstaltens styrelse tillsätter delegationen för tre år i sänder. I delegationen skall myndigheter, samfund och intresseorganisationer samt Folkpensionsanstaltens personal vara företrädde.

Folkpensionsanstalten kan dessutom ha andra delegationer i enlighet med vad som föreskrivs annanstans eller vad Folkpensionsanstalten beslutar.

4 kap.

Personalpensioner

13 §

Beviljande av pension och sökande av ändring

Den som är anställd hos Folkpensionsanstalten har rätt till pension och familjepensionskydd av Folkpensionsanstaltens medel med iakttagande i tillämpliga delar av de grunder som anges i bestämmelserna om pensioner och familjepensioner för dem som är i statens tjänst.

Förmåner enligt 1 mom. beviljas av Folkpensionsanstalten. Vid anstalten finns ett pensionsombud, som har rätt att följa handläggningen av dessa ärenden.

Ändring i Folkpensionsanstaltens beslut i ärenden som gäller pension och familjepension får sökas genom besvär hos försäkringsdomstolen inom 30 dagar från delfåendet av beslutet. Besvärsmått har den som söker eller får pension och familjepension samt pensionsombudet. I försäkringsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

Vid behandlingen av ärenden som avses i denna paragraf iakttas i tillämpliga delar vad som föreskrivs i 24 § lagen om statens pensioner (280/1966).

14 §

Arbetstagarnas pensionsavgift

Arbetstagarnas pensionsavgift för personer som är anställda hos Folkpensionsanstalten är en till sin storlek mot den i 12 b § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare (395/1961) bestämda pensionsavgiftsprocenten svarande del av den lön som avses i 2 mom.

Arbetsgivaren innehåller i samband med löneutbetalningen arbetstagarnas pensionsavgift på sina anställdas lön enligt 13 § lagen om förskottsuppbörd (1118/1996) och 4 § lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet (627/1978). Medel som inflyter av arbetstagarnas pensionsavgift redovisas till den pensionsansvarsfond som avses i 59 § folkpensionslagen (347/1956).

Medel som består av arbetstagarnas pensionsavgifter får användas till utbetalning av pensioner till ett belopp motsvarande högst den andel som inom det pensionssystem som avses i lagen om pension för arbetstagare används för utjämnning av det genomsnittliga pensionsansvaret.

Vid sökande av ändring i ärende som gäller arbetstagarnas pensionsavgift iakttas i tillämpliga delar vad som bestäms om sökande av ändring i beslut om personalpension.

5 kap.

Placering av medel

15 §

Placering och placeringsplan

Vid placering av de i 59 § folkpensionslagen avsedda folkpensions-, sjukförsäkrings- och pensionsansvarsfondernas medel skall placeringarna göras så att de tryggar säkerhet, avkastning och likviditet samt är lämpligt diversifierade och har lämplig spridning.

Folkpensionsanstaltens styrelse skall utarbeta en plan för placeringen av anstaltens medel. I placeringsplanen skall särskilt beaktas fondernas karaktär och kraven på placeringsverksamheten.

6 kap.

Bokföring, bokslut och revision

16 §

Bokföring

Folkpensionsanstalten skall i sin bokföring i tillämpliga delar iakttä bokföringslagen (1336/1997), om inte något annat följer av denna lag.

Anstaltens tillgångar skall i bokslutet tas upp till det belopp som styrelsen bestämmer, dock högst till gängse värde.

I bokföringen skall de medel som består av arbetstagarnas pensionsavgifter, vilka innehålls på lönerna för anstaltens personal, behandlas så att de kan särskiljas från pensionsansvarsfondens övriga medel.

17 §

Bokslut

Folkpensionsanstaltens räkenskapsperiod är ett kalenderår.

Bokslutet, som omfattar balansräkning, resultaträkning och noter samt en verksamhetsberät-

telse, skall upprättas före utgången av mars året efter räkenskapsåret.

18 §

Revision

Vid revision av Folkpensionsanstalten iakttas i tillämpliga delar revisionslagen (936/1994).

Revisorerna upprättar årligen anstaltens revisionsberättelse före utgången av april året efter räkenskapsåret. Revisorerna lämnar revisionsberättelsen till fullmäktige.

19 §

Fastställande av bokslutet

Fullmäktige fastställer bokslutet och beslutar om beviljande av ansvarsfrihet för styrelseledamöterna före utgången av maj året efter räkenskapsåret.

7 kap.

Särskilda bestämmelser

20 §

Beslutanderätt vid avgörande av förmån

Rätten till invaliditetspension bedöms och beslut om invaliditetspension fattas inom centralförvaltningen. Övriga förmånsbeslut fattas vid byråerna eller andra lokalförvaltningsenheter, om inte något annat bestäms i arbetsordningen. Folkpensionsanstalten kan för säkerställande av en enhetlig beslutspraxis meddela anvisningar om behandlingen av förmånerna.

21 §

Offentlighet i fråga om löneuppgifter

Uppgifter om den del av generaldirektörens, direktörernas och de ledande tjänstemännens löner som bestäms på grundval av den individuella arbetsinsatsen eller annars bestäms personligt, om löneklassen eller lönen enligt kvalifika-

tionsgrupp eller om någon eventuell annan del av lönen samt om den totala avlöningen är offentliga.

22 §

Ämbetsspråk

På Folkpensionsanstalten tillämpas det som i språklagen (148/1922) föreskrivs om språket vid statliga myndigheter.

23 §

Behörig domstol i tvistemål

Twistemål i vilka Folkpensionsanstalten är svarande handläggs vid Helsingfors tingsrätt.

24 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut av Folkpensionsanstalten får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen i enlighet med förvaltningsprocesslagen (586/1996), om inte något annat bestäms om sökande av ändring.

25 §

Närmare bestämmelser

Bestämmelser om rätten att teckna Folkpensionsanstaltens namn och om annan verkställighet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

26 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.

Genom denna lag upphävs

1) i folkpensionsförordningen av den 7 december 1956 (594/1956) 1, 3—12, 12 a, 13, 14, 14 a och 15—19 § samt 2 och 3 kap.,

av dessa 5 § sådan den lyder i förordning 461/1962, 6 § sådan den lyder delvis ändrad i förordning 1146/1992, 9 § sådan den lyder i förordning 222/1994, 12 § sådan den lyder delvis ändrad i sistnämnda förordning, 12 a § sådan den lyder i förordningarna 806/1968, 1700/1991 och 1194/1994, 13 och 14 § sådana de lyder i förordning 229/1960, 14 a § sådan den lyder i förordning 27/1975, 19 § sådan den lyder i nämnda förordning 1700/1991 samt 2 och 3 kap. sådana de lyder jämte ändringar, samt

2) i sjukförsäkringsförordningen av den 1 november 1963 (473/1963) 39, 42 och 43 §,

av dessa 39 § sådan den lyder delvis ändrad i förordning 1215/1996 och 42 § sådan den lyder i förordning 1701/1991.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

27 §

Övergångsbestämmelse

När denna lag träder i kraft blir den som är ordförande för styrelsen generaldirektör och de som är ledamöter i styrelsen blir direktörer med samma villkor som tidigare.

Folkpensionsanstaltens reglementen och instruktioner som gäller när denna lag träder i kraft tillämpas tills den arbetsordning som avses i 7 § har trätt i kraft. Likaså tillämpas Folkpensionsanstaltens gällande pensions- och familjepensionsstadgor tills de i 7 § avsedda pensions- och familjepensionsstadgorna har trätt i kraft.

Lag

om ändring av folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/1956) 47—57, 58 a och 58 b §, 59 § 4 och 5 mom., 60 § 1 och 3—5 mom. samt 61, 65, 67, 68, 89 och 91 §,

av dessa lagrum 48 § sådan den lyder i lagarna 217/1967 och 41/1973, 49 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 427/1963, 50 § sådan den lyder i sistnämnda lag, 53 § sådan den lyder i lag 241/2000, 54 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 683/2000, 56 § sådan den lyder i lag 657/1973, 58 a § sådan den lyder i lagarna 1595/1991 och 280/1999, 58 b § sådan den lyder i lag 1596/1993, 59 § 4 och 5 mom. sådana de lyder i lag 908/1998, 60 § 1 och 3—5 mom. sådana de lyder i nämnda lag 1595/1991, 65 § sådan den lyder i lagarna 451/1974 och 827/1996, 67 § sådan den lyder i sistnämnda lag och 68 § sådan den lyder i lag 1658/1992, samt

ändras rubriken för 6 kap. och 59 a § 4 mom., av dessa 59 a § 4 mom. sådant det lyder i nämnda lag 1595/1991, som följer:

6 kap.

Pensionsanstaltens fonder

59 a §

Om investerings- eller anläggningstillgångar används till betalning av bidrag, uppdelas förvaltningskostnaderna till denna del inte enligt

58 § ovan och 59 § 4 mom. sjukförsäkringslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Lag

om ändring av sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 (364/1963) 42 § och 49 § 1 mom. 5 punkten och 2 och 3 mom., av dessa lagrum 42 § sådan den lyder i lagarna 452/1974 och 832/1996, 49 § 2 mom. sådant det lyder i sistnämnda lag och 49 § 3 mom. sådant det lyder i nämnda lag 452/1974, och

ändras 60 §, sådan den lyder i lagarna 621 och 1596/1991, som följer:

60 §

Sjukförsäkringsfonden samt folkpensionsfonden och pensionsansvarsfonden enligt folkpensionslagen har rätt att av särskilda skäl på de

villkor som fonderna iakttar i sin kreditgivning låna medel till varandra utan att kräva säkerhet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.

RSv 88/2001 rd — RP 10/2001 rd

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 19 juni 2001
